

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Ioannis Macherentini Societatis Iesv Theologi,
Explanatio Catechismi Catholici**

Macherentinus, Johannes

Colon., 1612

Secvndvm Praeceptvm. Non Assvmes Nomen Domini Dei tui vanum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39397

vel sine vestibulis aut vulgari sermone velit celebrare, aut aliquid aliud, de Dei cultu decretorum in Ecclesia transgredi: vel etiam inhonestas aut vanas cantilenas officio Dei adiungat.

Hæc quidem omnia ex se grauiora sunt & lethalia: licet aliquando possit aliquid excusare.

Deinde quoque est in Dei cultu excessus: cum aliquid assumitur, vel ad Dei gloriam, aut ad mentis nostræ in Deum subleuationem, aut ad moderatam carnis macerationem non pertinens: vel præter communem consuetudinem Ecclesiæ. Ad quod pertinet cum festa non recepta celebrantur, aut nouæ Missæ siue cæremoniæ inducuntur. Quæ quamuis ex se nõ sint peccata lethalia, maxime tamen sunt vitanda: vt scilicet Deus iuxta antiquum Ecclesiæ ritum colatur. Itaque hæc sunt hæc species superstitionis.

*Peccata
cõtra cha-
ritatem ex
praxi pete-
num. 9.*

SECUNDVM PRÆCEPTVM.

NON ASSVMES NOMEN DOMINI DEI tui in vanum. *Exod. 20.*

Quid secundo Præcepto cauetur?

Ne male iurando, vouendo aut blasphemando nomen diuinum incessamus, quin potius summa deuotione ac reuerentia præ-

L 4 dice-

dicemus, iuremus sanctè, & quæ aut iureiurando aut voto laudabiliter promissimus, fideliter præstemus.

Quid verò est iurare?

Est veritatis dictorum testem Deum invocare, siue expressè eius diuinam maiestatem pronunciando; siue creaturam quampiam, quatenus diuinitatis splendor in ea elucescit.

Licetné iurare?

2. Cor. 1.
Phil. 1.
Apo. 10.
Hebr. 6.
Gen. 12.
Psal. 109.

Quid nî liceret, quando non ipsi Apostoli tantum, sed & Angeli, imò & Deus iurauisse, in scripturis leguntur: Nec illius obscura est ratio, si iuramenti ortum finemque intueamur. Etenim iusiurandum à fide originem ducit, qua homines credunt, totius veritatis esse Deum autorem, qui nec decipi vnquam possit, nec alios decipere, cuius oculis nuda sunt omnia & aperta, qui denique vniuersa admirabili prouidentia moderatur. Hac igitur fide imbuti homines Deum testem adhibent, cui fidem non habere impium & nefarium fuerit. Quod verò ad finem attinet eo tendit iusiurandum, vt hominis iustitiam & innocentiam probet, finemque litibus & controuersijs imponat.

Hinc quantum insit mali periurio collige.

Qui falsum iurat, Deo quantum in se est fidem

fidem derogat, & orbem vniuersum litibus nonquam finiendis confundit.

Quid ergo? vt hanc in Deum fidem nostram exerceamus, nec controuersie vlli amplius sit locus crebro iurabimus?

Nequaquam, Sapiens enim dicit: *Iurationi Eccl. 23. non assuescat os tuum, multi enim casus in illa: Et iterum, Vir multum iurans replebitur iniquitate nec recedet de domo eius plaga.* Iureiurando enim nobis tanquam medicina vtendum, quam nemo sanæ mentis, nisi necesse sit adhibet, nemo frequentat, nisi sibi perniciem inducere velit.

Quando licitè iuramus?

Prudens homo medicamentum adhibiturus, primò id curat vt probatum sit ac salutare quod sumit, non autem pestilens aut perniciosum. Deinde verò non per vim alteri extorquet, aut iniuria aliena sibi comparat, neque cum Dei offensione.

Aug. lib. 1. de serm. Domini in monte. ca. 30. & ca. 15 de mendac.

Postremò verò, hac est animi prudentia, vt si aliter possit sanitatem consequi à medicamentis abstineat. Sic qui hanc animæ medicinam velit vsurpare, nouerit, quod asserit, verum esse, & neque in Dei neq; in proximi iniuriam cedere, & tale vt iurare sit necesse, quia videlicet alias non creditur, & permagni interest vt credatur. Adit igitur oportet iuranti veritas certa & explorata, iustitia & iudicium.

L 5 *Quan-*

Quando hæc ipsa defunt?

Primum quidem deest veritas, cum iuratur scienter falsum: vel quod falsum esse à iurante putatur; aut non cognoscitur certo verum esse. Periurat etiam qui aut iurat, aut vouet non intendens se obligare, aut quod promittit non seruare, aut suo tempore cum debet promissionem iuratam aut votum, non implet.

Quando deest Iustitia?

Quando id quod dicimus cum Dei honore aut proximi vtilitate pugnat, vt fit in detractione, proditione Secreti, occultorum peccatorum reuelatione atque iniquis comminationibus & huiusmodi alijs, in quibus iurare omnino non licet: Sicuti enim falsitatis, ita & iniquitatis Deum testem facere nefarium est. Cæterum si quid mali promiseris, memineris Regulæ Isidori: *In male promissis rescinde fidem, & in turpi voto muta decretum.*

Quando desideratur iudicium?

Cum in re leui iuramus; aut graui quidem, sed absque necessitate, quia videlicet etiam non iurantibus fides datur, & cum iurantes, Deo, quem testamur re ipsa ac præfenti animo debitam reuerentiam, ad minimum interiorem non exhibemus, Quanta hæc sint peccata & nonnulla alia, vide in praxi.

NHH-

Nunquid iurandi consuetudo excusat?

Minime verò: Sicut enim consuetudo nocendi proximo, non attenuat, sed potius aggrauat iniquitatem: ita etiam hæc consuetudo irreuerentiam in diuinam maiestatem. Memorabilis est illa D. Hieronymi & qui-

Vide Praxin de magnitudine huius peccati & intelligentiã locutionũ quarundã vulgariũ. Num. 10. & 11. Vide plura in Praxi Num. 11. Praxi. Numer. 38.

dem tanto viro digna sententia: Mentiri atque iurare, lingua tua profus ignoret, tantusque in te sit veritatis amor, vt quicquid dixeris, iuratum putes.

Quid blasphemia?

Maximum peccatum ac damnatorũ proprium: cum aut verba de Deo, Sanctisue effertur impio affectu, & quasi detestatione quadam: aut cum operibus ipsis, Deo Sanctisue honorem detrahimus: vt in conculcatione imaginis & similibus.

Quæ in praxi de eliminanda iurandi, maledicendi, & blasphemandi impia consuetudine proposita sunt, tum sæpè aliàs, tum hoc præsertim loco, magna animi contentione Catechista explicabit.

Suntne & alia in Deum irreuerentia peccata quæ huc referuntur?

Sunt equidem. Et horum primum est Deitentatio: cum aliquis à Deo miracula petit, & præter communem viam aliquid habere vult sine vlla necessitate, & Dei in-

mor-

mortis, vel vitæ tempus, &c. Estque de hoc præceptum legis à Christo Domino in Evangelio adductum. Scribitur enim in lege:

Matth. 4. Non tentabis Dominum Deum tuum, sicut tenta-
Luce. 4. sti in loco tentationis. Petierant namq; carnes,
Deut. 6. cum à Deo alerentur manna. Est autem hæc
Num. 11. DEI magna irreuerentia, ex se quidem gra-
 uis, exculat tamen eã aliquando ignorantia.

Quodnam secundum?

Superbia. Vitium nimirum propriè, quo contra DEVM extollitur homo: cum vel à se, aut suis meritis gloriatur aliquid se habere, illoque vt proprio inflatur: vel cum super ea quæ habet, extollitur: vel ca teros despicit.

Jac. 4. Hæc enim omnia præ se ferūt magnam DEI
1. Pet. 5. irreuerentiam. Vnde scriptum est: DEVS su-
Psal. 118. perbis resistit. & in Psal. *Superbi iniquè agebant*
vsquequaq; id est, valdè, admodum.

Quidam etiam huc sacrilegium referunt, de quo nos in præcepto tertio.

TERTIVM PRAECEPTVM.
 MEMENTO VT DIEM SAB-
 bati sanctifices.

Quid tertio mandato præcipitur?

VT tempus ad colendum atque hono-
 randum DEVM, debitamque ei religio-
 nem exhibendam designatum, piè ac reli-
 giosè impendamus.

Qua